

77-100=24db

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
 A lapértékelésben átvéve:
 Hónap díja ..... 16 h.
 Féléves díja ..... 80 h.
 Éves díja ..... 160 h.
 Postán küldve:
 Hónap díja ..... 18 h.
 Féléves díja ..... 90 h.
 Éves díja ..... 180 h.
 Egyéni más díja ..... 100 h.

Politikai napilap

Megjelenik minden nap, kivételként
 ünnepnapokon és kiruccanásokkor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 8.
 A szerkesztőség kéziratok elfogadására
 és a megrendelések elfogadására
 vállalkozik.
 Előfizetőknek és hirdetőknak a lapról
 hivatalos tájékoztató.

XIII. évfolyam 77. szám. Nagyváradi Vasárnap, 1917 április 1.

A kancellár beszéde és a béke kérdése.

— Berlini alkalmi levelezőnk től. —

Berlin, március 30.

A német kancellár beszéde áll az események homlokterében. Bethmann-Hollwegnek volt bátorsága Oroszországgal szemben nyíltan kijelenteni, hogy az orosz és a német nép egymás mellett békében megélhetnek és a német birodalomnak legfőbb törekvése, hogy ez az állapot minél előbb bekövetkezzék.

Ha ezt az orosz nép megérti, akkor a velünk szemben álló többi állam háborus reménysegei óriási mértékben csökkenni fognak. Az orosz különbéke a világbéke alapjává válhatik.

Oroszországgal pedig semmi lényeges akadály sincs a külön békének. A legfontosabb ütközőpont: a lengyel kérdés már megoldást nyert s a befejezett tényekkel szemben Oroszország sem tehet semmit. Ennek tudható be az is, hogy ma már az orosz politika is hangoztatja a lengyel állam visszaállítását. El tudjuk-e képzelni a háboru előtti cári Oroszországot, mint a lengyel államiség hirdetőjét? Ime a háboru által előidézett, soha többé vissza nem csinálható egyik legnagyobb változás.

A volt cári Oroszországnak többi nemzetisége nem érdekelte annyira a központi hatalmakat, bár tagadhatatlan, hogy e nemzetiségek megóvása is európai érdek. Ha Oroszország mai óriási területén még egységes nyelvű lakossággal is bírna,

ha nemzetiségeit be tudná olvasztani, ez állandó veszélyt jelentene a többi Európára. Az orosz „kolosszus” valóság lenne s minket egyszerűen agyonnyomhatna óriási tömegével. Nekünk kívánatos az, hogy a finnek, az észtek, ukránok, stb. nemzetisége önállóan fenn tartassék, bármi lesz is Oroszország további sorsa. Ezt az érdeket, ezt az európai kérdést azonban az orosz forradalom, úgy látszik, megoldja. Olyan hírek jönnek, hogy az oroszországi elnyomott nemzetek mind autonómiához jutnak, sőt talán Oroszország szövetséges köztársaságá alakul, amelyben az orosz köztársaság mellé finn, ukrán, észt, lett, kaukázusi stb. államok fognak sorakozni. Ennél többet az európai béke érdeke nem kívánhat, hódítani pedig mi sohasem akartunk. Az egyes nemzetiségeire szakadó és nemzeti államokban tovább élő Oroszország lenne igazi megvalósítója az entente által annyit hangoztatott nemzetiségi elvnek, mely itt, Oroszországban valóban jogosan nyer alkalmazást és azonfelül erőszakosan elszagott történelmi kapcsolatok füz ismét össze.

A kancellár egyenesen az orosz nép, az összes oroszországi népek figyelmét hívta fel arra a körülményre, hogy nekik nem érdekük háboruban állani Németországgal és szövetségeseivel.

Az oroszországi népek jövője sokban függ attól, megértik-e ezt a

figyelmeztetést. Minél hamarabb megértik, annál jobb, mert annál kedvezőbben fogadhatjuk a jobb belátásra ébredőket.

Ennek némi előszele érkezik — Olaszországból.

Olaszország ellenségeink barometere. Csalhatatlanul megmutatja, hogyan áll ellenségeink ügye. Mikor még Olaszország — persze már csak névleg — szövetségesünk volt, az olasz igények magasságából láthatta a diplomácia, nőnek-e vagy csökkennek az entente kilátásai a győzelemre s mióta Olaszország nyíltan is ellenségeinkhez pártolt, az olasz belső viszonyokban tükröződik vissza legjobban a háborus helyzet. Arsiero és Asiago eleste olasz kormányválságot idézett elő s mivel az olaszok Görznel tovább hónapok óta sem juthatnak, már több olasz városból nyugtalanságok híre érkezik. Ezek a hírek csak halvány képet festenek az olasz nép igazi hangulatáról. Nemrég alkalmam volt egy magyar urral beszélni, aki a háboru alatt hónapokat töltött Olaszországban s most került vissza. Sem ott tartózkodása, sem hazajötte körülményeiről most nem nyilatkozhatom, de az illetőnek szavahihetősége minden kétségen felül áll. Ez a magyar ur közvetlenül a határ átlépése előtt egy olasz katonával beszélt s ez a következőket mondotta neki:

— Mi, olasz nép a háborut nem akartuk, és ma sem akarjuk. Ha a háborut győzelmesen tudjuk befejezni, akkor is nehéz helyzetbe kerül a kormány a háboru nyomában járó nyomorúság miatt. Ha azonban vereséggel végződik a háboru,

Markovits és Weinberger cég

tavaszi újdonságai megérkeztek, nagy választéku kész felöltői, blousai, juronok, ernyők, valamint méterenkénti eladásra divatkelmek és selymek a legolcsóbb árban kaphatók.

Nagy választék fehérneműek és vásznakban. Női szabósága a legjobb erővel dolgozik és a legmagasabb igényeknek megfelel. Pontos szolid kiszolgálás, határozott árak!

Telefon 11-09 Telefon 11-09

akkor vigyázzanak a háboru okozói a nyakukra! Mi nagyon jól tudjuk, kiknek és miért kellett ez a háboru Nálunk nem lehet közvéleményt mesterségesen csinálni. A mi közvéleményünk megvan és azt nem lehet csendőrel szabályozni. Minket a háboruba teljesen ok nélkül vittek bele. Szenünk, lisztünk már nincs, halottunk, sebesültünk rengeteg, ha ezzel szemben győzelmet nem tudnak felmutatni, akkor

majd meglássák, mi történik itt rövid időn belül!

Egy ilyen őszinte szó néha többet mond, mint egész sor diplomáciai nyilatkozat. Ez volt az igazi hangulat Olaszországban — az orosz forradalom előtt. Nincs kizárva, hogy a világháboru második nagy kijózanodója Oroszország után — Olaszország lesz. Jó lesz fokozott figyelemmel lenni az olaszországi eseményekre.

A székesegyház új, Jézus-szíve kápolnája.

Gazdag építészeti tagozású székesegyházunk szentélyéhez jobbra balra egy-egy kétemeletnyi magasságú épületrész csatlakozik. A jobboldali rész földszintjét egy előptvar, a felső és belső sekrestye képezik, első és második emeletét pedig a káptalani levéltár foglalja el. A baloldali, azaz a püspöki belsőkert felé néző épületrész két emeletjén a káptalani könyvtár foglal helyet, földszintjét eddig egy kis ruhatar és a szentkereszt kápolna alkotta. A kápolna oltára csinos barokk stílusú volt: alsó része valódi, felső része márvány, még a székesegyház építése idejéből. Gyengébb volt az oltárkép, a falfestmények pedig valószínűleg méltatlanok voltak a székesegyház egyéb belső felszerelésének művészi színvonalához.

Nem eufia hát, ha a kitűnő izlelésű művészet szerető főpásztor Szechenyi Miklós grófnak szeméit kezdettől fogva bántotta az a szegényes kápolna, mely hozzá még a székesegyház használatos helyiségei közé tartozott, hol a téli hidegben időben a káptalan a konventuális misét és szolozsmát szokta végezni. A vasárnapi homiliát, azaz evangéliummagyarázatot is itt szokták tartani a székesegyházi homiliátok. Különböző nem felel meg az egyház szertartási szabályának, hogy egy templomban két oltár legyen azonos címmel már pedig a székesegyház jobboldali első melléoltára szintén a szent kereszt címet viseli. Mindzen megfontolások kétségkívül elegendő indokot képeztek a székesegyház kápolnájának átalakítására, de az igazat megvallva mi mégis azt hisszük: más volt a döntő szempont a főpásztor elhatározásánál. A székesegyház tizenkét oltára közül t. i. addigig egy se volt Jézus szent szívének szentelve. E szívet buzdó lelkes tisztelője ki minden körülményen a szent szív képét használja jelvényül, hogy ne óhajtott volna lejegyezni, székesegyházát is a szent szív képével ékesíteni, e nehéz napokban, sajnos esztendőnkben egyházmegyéjét, házáját ez által is a szent szíven és isteni szív oltalmába, foghatatlan irgalmába ajánlani!

Igy fogant meg a főpásztor lelkében az elhatározás, hogy a szerény igényű szent kereszt-kápolnát Jézus szíve szentélyévé alakítsa át. Még 1915-ben megbízta Nagy Virgil műegyetemi tanárt, a nyíregyházi gyönyörű Samassa-templom kiváló építőjét az új kápolna tervének elkészítésével, s az egész kivétel vezetéseivel. Közbejött háborus akadályok miatt csak júniusban lehetett elkezdeni az átalakítást, s a tervbe vett 1916 november elseje helyett bizony csak az idei március végén készült el az új kis szentély. Az építészeti átalakítás nem csak egy feladatot állított elé a tervezőt. Az eddigi kápolnát az előtte lévő kis sötét folyosóval és ruhattárral egységes befejező kellett összefoglalni, úgy hogy most a kápolna az épületrész egész földszintjét elfoglalja. Még nagyobb nehézséget okozott a kápolna alacsony volta, de a tervező ritka bravúrral diadalmaskodott

minden nehézségen.* A régi ruhatar képezi most a kápolna előterét, melyből a kápolnába kétajtósú, szárnyatlan, nyílt kapu vezet. Az egész kápolna jelenlegi hossza 14,70 méter, szélessége 7,20, magassága 4,46. A kápolna előcsarnoka annyival keskenyebb a kápolnánál, amennyi helyet a könyvtárba vezető lépcső elfoglal belőle.

A székesegyház baloldali keresztajtójából díszes üvegfestésű ajtó vezet a kápolna előcsarnokába. Es előcsarnokban nyer elhelyezést a kánonium és az énekesek padja. Egyetlen ablakán üvegfestésű kivételben az. László győri hercege látható. Kettős tölgyleburkolata nyílt kapu vezet az előteréből magába a kápolnába, melynek falburkolata azonos az előcsarnokéval.

A falakat tudniillik 98 cm. magasságban díszes tölgyleburkolat borítja. Innen a mennyezetre ragyogó márvány, a boltízek pedig tiszta fehér gipszel vannak burkolva. A kápolna maga két egyforma nagyságú területre tagozódik. Az első a hivatkozt hely, melyet egy hatalmas félkörív mint arcus triumphalis, diadalív választ el a másodiktól, hol a kánonokok székei és az oltár állnak. Az első helyiséget két halovány zöldes tónusú üvegfestésű ablak világítja, közepon Mária és Jézus szíveivel, a második szinten hasonló ablakok, Mária és Jézus monogramjával. Mind a négy ablak, az előcsarnok ötödik ablakával együtt, a püspöki belső karral, délnyugat felé néz. Mondottuk, hogy a falakat 98 cm. magasságban falburkolat borítja. Azonul jó a márvány több színben. Alant egy barnás szürkés sáv, azután haloványzürke négyaróglétű mezők sárga keretben, melyeket világos ibolyaszín, a korintuszihoz hasonló fejezetű, aranybronz fejezetű pilaszterek, al oszlopok választanak el egymástól. A pilasztereket aranyléciek ékesítik. A pilaszterfejezetek magasságában megszakad a márványburkolat s helyette festett kékszalag fut végig a falakon, fehér lombfűs rekkal ékesített. E haloványkékek matt szalag kellemes változatokat hoz a márványtökr fényébe, szinte pedig, a halovány egészen kékség pompásan egészíti ki a kiváló

* Ne feledkezzünk meg a zseniális építőművész derék munkatársairól sem. Az építőmunkálatokat Nagy Virgil távollétében Sztarill Ferenc kiváló építészünk vezette; az asztalosmunkákat az ifj. Rimanóczy Kálmán-cég, a márványozást Neuhauser János építőmester, a fali lámpák készítését a Magyar Fémáru és Lámpa-gyár, az oltárlámpa és gyertyákat az Oberbauer cég, az üvegfestést Roth Miksa vállalta el, Rimanóczy kivül budapesti cégek. Az aranyozás munkáját Berg Ferenc végezte. Ugyanitt jegyezzük meg emlékezet okáért, hogy a kápolna építési és berendezési költségei körülbelül 70,000 koronára rugtak, mely költségeket a székesegyház díszítésére tett Tágen-Hoványi-Vinkler alapokból fődőzték. A 70,000 koronába nem számítottuk bele az oltárkép árát, melyet Kollányi Ferenc prelátnak kanonok sajátjából fizetett ki, egy halljuk körülbelül 3000 koronát.

érezéssel összehangolt többi halovány tónusokat. A fejezetek fölött természetesen architráv vagy epistilion vonal, sárga márványból, mely fölött a fehér mennyezet kezdődik díszes stucco díszítéssel. E díszítés domboru gipszmunka. Mindhárom mennyezet közepén egy egy dísz rosetta, majd hatalmas ellipszisben fészérlés. A mennyezetek alján, tehát közvelelő a márványburkolat fölött változatos domboru díszek. Például az előcsarnokban félköríves mezőben senló angyalok, a hívek fölötti boltízon a díszes kettős kapuzat fölött szecesszók, Sz. László domboru képe medallionban a több eféle. A kápolna stílusa kései empire, amely átmenetesi képes a bizsanzizmusra. Eháza képet a díszítésben előkelő tartózkodás, mérséklet nyilvánul a barokk pazarságával ellentétben. A hívek helyén jobbra balra pécolt tölgyleből padoc vonal 12-12 ülésel. A szentélyben jobbra-balra 7-7 kanonoki stálum, (szentélyszék) gazdagabb díszítéssel, tompa (szék) aranyozással. Az oltártól jobbra pompás veccsérnye karosszék két támlátlan székekkel (tabouret), balra a két karkáplán szentélypadja. A kánonokok székei barnaveres bőrrel vannak párnázva, a könyöklők és tárdéplők ellenben sötétvioleta bársonnyal, a veccsérnye karosszék szintén. A berendezés egész tárgyához Nagy Virgil készítette a legreálisabb tervekkel egyetemes államban s innen az egésznek jóleső, művészi harmóniája.

Sed nunc venio ad fortissimum. Az oltár természetesen fénypontja az egésznek. A régi fölterelésből megmaradt a szép oltártörzs (stipes), mely sötétzürke és rózsaszínes igazi márványlapokkal van burkolva. Az oltár rakvány, a retable tölgyleből készült. Az oltár asztal fölött egy kis szentélyház, melynek kupoláscsúcsját négy oszloposka tartja. Ajtaja ramek öntött rés ajtócska, gazdag mintázatú. Es a kis ajtó valószínűleg kis remekmű a maga finomságában precíz befejezettségében. A kupoláscsúcs négy székű négy angyalfej. Az oltárrakvány díszes iv módjára keríti be az oltárképet, Éder Gyulának, Benozur tanítványának remekét, Kollányi Ferenc prelátnak kanonok ajándékát. Az Üdvözlő mintha a földgömb fölött állana. Fehér tunikájára vörösbarna sárga belésű altalvó palást borul, mely gyönyörű redőzésekben hullámozik alá. A redőzetek, felületek anyagszerűsége a nagy velencei mestereket Paob Veroneset, Palma Vecchiót juttatja eszünkbe. Az Üdvözlő méltóságos alakjának köblön sugárzó szív: karjai kitérve, mintha csak mondaná: jertek hozzám mindnyájan, akik fáradtak és terhelve vagytok, én meganyhítelek titeket! Arca nép komoly méltóságos Jézus-arc, hiszen a művészt a renaissance utólráhatatlan mesterei inspirálták. Nekünk Tiziano drezda-i vászna jutott eszünkbe: „Az időpénz.“ Acsk a Krisztusnak van ilyen szép szomora, szemrehányó tekintete. De a kép nem csak külön önmagáéba, hanem mint az egész művészi összeség, ensemble egy tagja is pompásan hat. A barna díszes-aranyozású külső képkeret, a vörösbarna palást sárga belésével, a kép háttérén kékszalag felhő tónusai a ragyogó belső aranykeret pompás színegészt alkotnak. Az oltár nemcsak liturgiailag jelentőségű fogva, de alakjával, vonalaival színeivel melyek összefoglalják a kápolna vonalait tónusait, egyszóval művészi megjelenésével is uralkodik az egész belsón.

Az egész kápolna gyönyörű harmonikus művészi interieur, mely jó világítást, bár az üvegfestéssel némileg tompítottat, kápolnához illő, áhítatot gerjesztő kap az öt nagy ablakon át. Este a 15 réz-falilámpa (egyenként 5 matt villamos égővel) ragyogó világosságot áraszt mindenfelé. Nehéz eldönteni, a nappali némileg tompított, hidegebb világításnál, vagy az esti pazar fénynél szebb-e a kápolna, de az bizonyos, hogy szép, megragadó mind a kettőnél. Egészben véve művészi díszben különböz a szegény székesegyházunk újabb, ragyogó ékes-

séghez jutott a Jézus szíve kápolnában, mely a templom belsejének valósgos gyöngye, és un vrsi blyu. A művészet magában vevs is nagy nemzeti kulturérték. mi több. szent dolog, ha igazándi művészet, hát még ha a vallással fog keset, mely annak kezdettől fogva szerető drájkája, s ins pirálója volt mindenkoron.

A művészet nélkülözhetlen segítő társa az isteni feleletnek, sőt, ahogy Sertillanges mondja gyönyörű könyvében, Art et Apologie: a művészet egy része a kultusznak. On pourrait dire que l'art chrétien tout entier est l'auxiliaire du culte et que d'une certaine manière il en fait partie. Mi a kultusz? Erzéki részünk, mely szintén Isten dicséretére adja át magát, hogy egye süljön a lélekkel ennek belső áhitatában, imádatában. Qu'est-ce, en effet, que le culte c'est l'être sensible, en nous, s'adonnant aux louanges de Dieu, pour s'unir à l'esprit en ses prosternations intérieures.*

Széchényi Miklós püspök hútfőn reggel 9 óra előtt áldja meg az új kápolna oltárképét és szentségházát, a 9-kor ugyauú mondja benne az első szentmisét. Ezzel lesz felavatva és átadva a kápolna a keresztény hívek lelkiigézésre és isteni tiszteltat oltására. Adja az ég, legyen kedves a Jézus isteni szívének bemutatott főpásztori áldozat ott fonn az égben, s áradjon viszonzásképp e szent szív áldása Szant László egyházmegyéjére és hazájára!

Némethy Gyula dr.

* A. D. Sertillanges, Art et Apologie. Paris. 1909. 67. l.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és **sikkes mellfűzőt** és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Resztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

A színházi bérletről.

Eddig még mindenki a Szerkesztő ur ellen volt, mert a bérletrendszer ellen foglalt állást. En elég bátor leszek és régi bérletre létemre részben, de csak részben a Szerkesztő és színházigazgató urak mellett leszek az anyagokat illetőleg.

Jómagam bevándorolt vagyok. Szegedről kerültem Nagyváradra. Ezelőtt 5 évvel a szegedi lapokból annyi jót olvastam a váradi színhárról, hogy sietve siettem oda. De a váradi színház nem adta azt, amit a híre adott. Előszörban kicsiny a befogadóképesége. Ez a tárgyilagosa oka a helyárat magasságának. És hogyha a mindenkori igazgató a bevételét bármilyen módon is emelni törekedik hatóságai támogatással, teljesen joggal teszi.

Amikor a váradi színházat ezelőtt 20 évvel tervezték és építették, akkor kellett volna előrelátónak lenni az azt építő hatóságok a nagyobbra kellett volna építtetni. A vidéki színházak közül egynek ismerem a történetét, a mulját és jelenjét: a szegedi színházat. Ezt a szegedi árvízi katasztrófa után négy évvel építették; de egy olyan előrelátó tehetség állott a város élén, mint Tisza Lajos gróf kormánybiztos, rekonstruktor.

Az 5 látuoki tehetsége előrelátott, s az akkori 50.000 lakosságú Szegednek megépítette a jövőbeni 150.000 lakosságú városnak a színházát, a híres bécsi színházépítő Fellner mérnökkel. Gyönyörűen rajzolja meg Tisza Lajos ezen működését, fáradozását Mikszáth Kálmán „Az én kortársaim” című művében.

Ezt nem tették meg, nem látták előre annak idején Nagyváradon, s a hatása, a hiánya most megnyilvánul. Csekély a színház befogadó-képessége, ennél fogva csekély a jövedelme is. A közönség pedig jó előadást kíván. Ilyen kis színházról nem lehetünk operaelőadásokat.

Vagy talán egy modern, nagy, tágas, három sor pábolyiát bíró színház nagy lenne Váradnak? A mai helyárat mellett igen, de olcsó helyárat mellett nem. A szegedi színházban még a közelmúltban is 10 K volt egy földszinti és első emeleti páboly, körkörök 1 K 60 f, és emeleti ülőhely 50 és 40 fillér. Így lehet színházi közönséget teremteni. A bérletnél még ezen árból is léjött 33 százalék. Az 1915—1916. színházi évad végén a kassziumnak mégis volt 35.000 korona tartaléka.

A szegedi színház e heti műsorát itt mutatom be:

Hétfő: Mágus Miska.

Kedd: Bérletszűthben a szegedi honvédeknek III. szimfónikus hangversenye a honvéd katonai árva alapja javára.

Szerda: Csárdás királyné.

Csütörtök: Solness építőmester.

Péntek: Tosca, opera.

Szombat d. u. Zsuzsi.

Este: A klasszikus ciklus VIII. száma, Ármány és szerelem, szomorujáték. Előadás előtt dr. Köhegyi Lajos konferál.

Vasárnap d. u. Tatárjárás.

Este: Piros bugyelláris.

Tenát már a harmadik hadi jótékony előadás van soron.

A Császár királynőt február óta játsszák. A pénteki előadás nagy opera. A szombati est a nyolcadik klasszikus est. A vasárnap est népszimű s kell ennél válogottabb, gyönyörűbb, érdekesebb műsor. Ebben a műsorban, nincsen páncsolai való.

Es ez mind bérletes előadásban megy.

Ha megszűnne a bérlet, a férfi színészek is jobban lennének fizetendők. A hogy kötelező a színészekre a jólétközdés, úgy ekkor ezt megkívánhatnánk a férfi színészektől is. Emlékszem a mindig elegáns Bihari Ákosunkra, a ki 1903 évtől volt tagja a szegedi színháznak: egy-egy szalon darabban egy Nápsit, Góttot, Csörtést helyettesített elegáns, szinpadias fellépéssel.

Ami kísértetessék meg a bérlet eltörlése, de nem a bérletk bányák meg. A bérletnek van egy faji rossz vagy jó tulajdonsága. A mig bérlet, addig eljár színházba, de ha megszünt bérlet lenni, nehezen lehet oda- csalogatni.

[Készséges híve:
Nemeskay Ede.

Leel-Össy Albert: Háborus versek. (1915—1916.)

— Második füzet. —

Balacsny Antal örökszép dalának: a Ha elmegyek nem sokára meszszire... kezdettűnek poétája, Leel-Össy Albert ismét egy verses kötetet lép a nyilvánosság elé. Háborus verseinek második füzetjét adta ki. A versek, melyek ebben a füzetben megjelentek, Leel-Össy Albert költői egyéniségét híven tükrözik vissza. Igaz magyar lélekkel, hazafias lelkesedéssel bizakodó reményességgel kíséri végig a háborus eseményeket. Lantján visszhangra talál az olasz és az oláh áruján s hangja ostarát megcsattogtatja az árujokon. A humor, a szerelmi líra hangja is megcsendül verseiben, melyeket mindenki szívesen fog olvasni. A kötetből, melynek ára 1 korona, mutatványul közöljük az alábbi versikeket:

Temetésen...

Temetésen voltam,
Környemet elsirattam,

Ott szynszik már hős halottunk
Néma, hideg sírban.

Sohse hittem volna,
Amit akkor láttam,
Hogy olyan nagy, hű szerelem
Legyen egy kis lányban.

Láttam életemben
Sok nehéz káoszt,
De mint ezé a kis lányé,
Ugy meg egy se hatott.

S mikor halottunkat
Áadtuk a földnek:
A nagy bánat szívében egy
Menyországot ölt meg.

Jaj de busak...

Jaj de busak a mioskei szép lányok,
Éjjel nappal könnyűtől ázik orcájuk;
A faluban nem maradt egy legény se.
Nincsen, aki szeretgesse,
Nincsen, aki ölelgesse,
Nincsen, aki a fejüket bekösse.

Ne sirjatok mioskei szép lányok,
Majd hazajön a hadból a babátok,

Csak előbb az ellenséget levágják
Majd azután szeretheti,
A kedvere ölelheti,
Csókolhatja mindenki a babáját.

Nikitához.

Jó öreg Nikita, poéta kollegám,
Igazán sajnálom, hogy nem haligattál rám.
Mi lesz most belőled? Hol tűss tanyát újra?
Sohse léssz te többé Montenegró ura.

Ha vándorlás közben elvetődnél hozzánk,
Szívesen látnánk s jól el-elboroznánk,
Király korodba se ittál te még ilyet,
Tudom, hogy megszállna a költői ihlet.

Jó bor s pipa mellett el elbeszélgetnénk:
Hogy a mi már elmúlt: visszajöhet e még?
El elábrándoznánk régi időkről,
Régi szerelemtől, régi dicsőségről...

Emlékin a múltnak sóhajtra nagyokat,
Hogy minden elmúlik, minden elhagyogat
Csak egy lesz hű hozzánk, ha az ember őss, vén
S ha minden elhagy is: megmarad a kőszvény!

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, hárszönyvek, gyapjuszövetek, mosókelmék, csipkek, diszek, szallagok. Uj modellek: Blousok, kabátok, köppeny és Jouponokban. Keztyük és hárszönyök, gyermekruhák, kötények ágy és fehérművekben. Szönyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban lelegezősebb ecstűmök és ruhák készülnek, méltányos árban. **CZILLER IMRE nagyáruház.**

ORSZÁGGYÜLÉS.

A vita befejezése. A miniszterelnöki jelentést elfogadták. Az ellenzék indítványa az oroszországi eseményekről. A kormány magáévá tette. Elnapolás április 12-ig.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 31.

A képviselőház ülését Szász Károly él négykor nyitotta meg.

Bejelenté, hogy az összeférhetlenségi bizottság Sainnyi Marse Félix ügyében megállapította az összeférhetlenséget. Felcsólitja szűzfogva Sainnyi-Marse Félix képviselőt, hogy nyolc napon belül vagy szüntesse meg az összeférhetlenséget, vagy mondjon le mandátumáról. Jelenti, hogy Ertl János képviselő ellen összeférhetlenségi bejelentés érkezett.

Jakabfy Elemér, az igazságügyi bizottság elnöke befejezte a lapbiztosítók kiegészítésének elhalasztásáról szóló javaslatra vonatkozó jelentést.

Ezután áttérnek a miniszterelnöki jelentés vitájára.

Popovics Szavotisslav horvát képviselő személyes kérdésben szólal fel. Szarcsányi hasasírulási vádját visszautasítja.

Bartos János erősen támadja a kormányt, amelyet csak interpellációkkal lehet az órára bírni. Kifogásolja a bankok politikáját, mely a kisgazdák elől minden hitelt elvon.

Szarcsányi György személyes kérdésben felel Popovicsnak, a vádat a visszálat fogja eldönteni, az fogja megállapítani azt is, hogy Popovics neve szerepel a Pastic listáján.

Urmányó Nándor szóváltási a hadiöregyek és hadiárva helyzetét. Égbekiáltó kegyetlenség tőlünk, hogy a háború a legszerekesőbbjainek csak koldusalamizsnát juttatunk.

Huszár Károly (késbeszél.) Katasztrófa vár rájuk, ha nem segítünk gyorsan!

Urmányó Nándor (folytatja): Ha nem segítünk rájuk, megérdemljük, hogy a haragvó Isten legharagosabb villámaival sújtsa ebbe a fényes tereembe és pusztítson el mindajánkat. Hajmeresztő példákat hoz fel ezután az árcahitásokról, majd a katonaság részéről a nemzeti érelmekről beszél. Nagysikán a német osztrák születésnapján kifizették a német osztrák-holgár lobogókat, csak a magyar lobogó volt száműzve. Kifogásolja, hogy a magyar politikusok most is úgy járnak Bécsbe, mint Ferenc József életében tettek. A jelentést nem veszi tudomásul.

Előzők a vitát berekeszté. Elrendeli a szavazást, melynek eredményét kihirdeti: a képviselőház a kivételes hatalom igénybevételeéről szóló hatodik miniszterelnöki jelentést 93 szóval 59 ellen az összes határozati javaslatok elvetésével tudomásul vette.

Teleszky pénzügyminiszter a kormány nevében hozzájárul az ellenzék azon indítványához, amelyet tegnap az oroszországi eseményekkel kapcsolatban bajgyesetek. Hozzájárul az abban kifejezésre jut-

tatott felfogással egyetemben. Oroszország belügyeibe nem avatkozhatunk bele, de kívánjuk, hogy a béke hívei kerüljenek uralomra.

Apponyi Albert gróf: Örömszám ad kifejezést, amiért a magyar kormány csatlakozott az ellenzék indítványához, mert így az indítvány egyhangú elfogadása biztosítva van.

Ugron Gábor: Ha ellenségeink tovább akarnak hercolni: állunk előbe, de a békét örömmel üdvözöljük kívánjuk és óhajtjuk.

Batthányi Tivadar gróf: Pártja nevében örömmel pártolja az indítványt.

Zichy László gróf örömmel jelenti be pártja csatlakozását.

Vázsonyi Vilmos a demokraták, Gieswein Sándor dr a keresztény szocialisták nevében teszi magáévá az indítványt.

Szász Károly a felszólalások eredményeként kimondja: a képviselőház az indítványt egyhangúlag alkalmasnak találja a megokolásra. Javasolja, hogy a képviselőház legközelebbi ülését április 12-én tartsa.

Az elnöki javaslatot elfogadták a az ülés este fél 7 órakor véget ért.

TÉRZENE a Bémer-téren.

Amint már megirtuk, ma délelőtt 11-1 óra között katonazene fog játszani a Vöröskereszt javára a Bémer-téren. Az egylet intézőségének felkérésére városunk előkelő hölgyei, szociálistáinak kiváló nőtagjai, fiatal leányaink a kórházakban lévő sebesült katonáink husvétli szeretetadományára gyűjtést rendeznek ez alkalommal.

Nagy hálával vannak a hölgyek, ha az urak napi cigarettájukból pénzadomány helyett egy-két darabot ezen célra kegyesek lennének juttatni.

Egy két darab édes tésztát a súlyos betegeknek, egy füveg befőttest is nagy hálával fogad a rendezőség. E részben már is történtek igéreték, hogy városunk egyik szép asszonyának gyűjtőasztalához egy tájképpát visznek, továbbá kiltatásba vannak helyesve kisebb ajándék tárgyak mint például zsebkések, pénzes tárcák stb. stb.

A rendezőség kéri a közönség szives támogatását. Kedvezőtlen idő esetén a megváltása nagyteremben sítahangverseny lesz.

A Bémer-téri gyűjtőasztaloknál a következő urak hölgyek és városunk ifjúsága voltak szivesek a gyűjtést elvélelni:

Szunyogh Paule, Orlay Györgyné, Fényes Lőréndné, Baranyi Tiborné, Nadányi Károlyné, Reindner Gyuláné, Szentistvány Kálmáné, Rimler Károlyné, Balogh Barnáné, Eleméry Ferencné, Szabó Gusztávné, Polgár Mariska, Mihály Lajosné, Popper Ákosné, Rezső Mórné, Pólya Sándorné, Molnár Gézné, Roseberg Izsóné, Farkas Etelka, Fehér Dezsőné, dr Kotz Jánosné, Wiener Jánosné, dr Schuh Győzőné, Obrincsik Istvánné, Pallay Lajosné, Philipp Aladárné, Duka Ákosné, Geber Antaliné, Bleszerczky Elemézné, Reck Gáspárné, Salyok Istvánné, Tabéry Annáné, Kazik Istvánné, Rimányó Kálmáné, Vucskics Oltóné, Steinhacker Józsefné, Butyka Lajosné.

* **Értesítés.** A Polgári takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. kibocsátású hadikölcsönkötvényeket a kiadott pénztári elismervények ellenében kiszolgáltatja.

Jugatlanok gazdát cserélnek.

Azért, mert javában folyik a háború, az ingatlanok se maradnak egyezzen a kézen. Sőt most kezdődött meg csak a mobilizáció. Elgyomásra érkeznek a telekkönyvhöz végzések, hogy „bősi halált halt” X. Y. örökhagyó ingatlanát rokoni örökölték, s ezt a telekkönyv „bebelezze be”. Ezenkívül itt voltak a jó galiciások, Schreiber Jakab, Áron, Hersch és neje Krapf Zlatta vették és tovább adták a házakat. Van aztán egy derék kereskedőnk, Blaha István, aki tisztes keresményét ingatlanokba fekteti, Zsigmondovits Géza gyógyszerész is házakat szerez. Így aztán nem szűnhet a házak adásvétele s ez év első három hónapjában 76 ilyen befejezett adásvételest könyvelt el Akhadesz István városi adóhivatal.

A nevezetesebb ingatlanvásárlások a következők voltak, elég érdekesek mind a vételár, mind az ügyleiben szereplők nevére.

- Vett pedig ingatlant, (házat, szállót):
- Gróf Ida és társától Herkény Józsefné 15000.
- Illés Sándor és társától Medvigy Gábor és neje 25000.
- Házbérlő r. t.-től Haltenberger Vilmos 50000.
- Jankay Mihálytól Lénárt András és neje 3300.
- Tőkés Rószától Zborovszky Dániel 10000.
- Almásy Ferencől Lieber Sámuel 40000.
- Biharmegyei gazdák áru és hiteliutestől Bleyer Ignác 15000.
- Ösv. Szabó Andrástól Felföldi Károly 12500.
- Rosensthal Bsiától Megedüs Árpád 12110.
- Kápolnay Gyulánstól Bódis József 18000.
- Lévai M. r. t. től Friedländer Hermann 150000.
- Kristóf Jánostól Hajnász Jánosné 6800.
- Bleyer Ignácól Lőrincz Albert és Kohn Albert 15000.
- Sztarill Ferencől Sztarill féle építészeti és téglagyár r. t. 825000.
- Szokoly Tamás örökösétől Zsigmondovits Géza 19000.
- Dael Istvántól Papp Imre és neje 6700.
- D. Berger Ignácól Lőrinczy Károlyné 30000.
- Nissalovszky Sándornától Ravasz Istvánné 21400.
- Guava Jánostól Ritter Ignác 11200.
- Dr Fásy Lajostól Palánky Gyuláné 23000.
- Krügstein örökösétől Ösv. Wallersteina Ferencné 28000.
- Horváth Sándortól Spatzkó Terézia 11800.
- Dr Schönzweig Bsiától Schwartz Abrahamné 64000.
- Fleischacker Hugótól Margittai Samu 40000.
- Frisch Ignácól Izrael Gizella 10000.
- Tanazzi Györgytől Réca Béni 7000.
- Bodó Sándortól Merkur forgalmi r. t. 8920.
- Jalics Györgytől Karajos Lajos 62000.
- Króh Samutól Friedmann József 64000.
- Ösv. Des Escherolles K. Sándornától (szülő) László Márton és Lichtmann Miksa 30000.
- Tauróczy Gyulától Blaha István és neje 13000.
- Rendes Vilmostól Zuckermann Salamon (ház a Zöldfa utcán) 410000.
- Dr Fried Jánostól Ösv. Nemes Lajosné 3200.
- Dobozai Jánostól Bodnár József 19500.
- Kohn Ignácól Wiedner Lajos 32000.

Szántó Lajosától öz. Csstáry Istvánné 47000.

Ifj. Cséglér Jósseftól Szücs Géza ör. nagy 26000.

Gedény Sándortól Gottfried László 54200. Öz. Antalfócsy Adolfától Zeigmondo vits Géza 30000

Leikovits Mórnától Szilágyi Dániel 15000.

Nagyvárad Takarékpénztártól Szathmáry Károly 15000.

A nyugati nagy mérközés.

Berlin, március 30. A nagyfőhadiszá-
llás jelenti:

Nyugati harcok.

Loos két oldalán angol csapatok előretörései közelharokban megfiúsultak. A Peronne-Fins i országút mindkét oldalán angol zászlóaljok élénk tűzerőségi közreműködés mellett támadtak.

Metz-En Couturenél visszavertük az ellenséget. Tovább délre elértük Heudicourt és St. Millet, Soissonól északkeletre a franciák súlyos veszteséget szenvedtek.

A Champagnében a Ripontól délre fekvő magaslatokért makacs harc folyt. A támadó vonal szárnyain visszavertük a franciákat, a közepén néhány órára benyomultak árkaikba, de aztán ott álló hadosztályunk bevált csapatai kiűsték őket.

Megélénkült az orosz front.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcavonala. Dél-Bukovinában rohamcsapataink alaposan szétrombolva ellenséges védelmi műveket, az orosz árkokból 2 tisztet, 200 löny legénységet és 1 géppuskát hoztak magukkal.

Kelet-Galiciában és Volhyniában előtéri harcok voltak. Repülőink igen élénk és sikeres tevékenységet fejtettek ki.

József főherceg vezértábornagy harcavonala. A Besszerecs völgyében, Kirilbabától keletre és Mesticanestől délre az oroszok árkaikba irányuló támadások alkalmával több mint 200 foglyot és több gépfegyvert zsákmányoltunk.

Mackensen vezértábornagy hadosportjánál és a

Macedóniai fronton

a helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Az adóbevallások meghosszabbítása. A jövedelemadó, vagyon- és hadinyereségadóvallo-
mások beadásának határideje tegnap lejárt. Teleszky János pénzügyminiszter a tegnapi országgyűlésen egy interpellációra adott válaszában bejelentette, hogy intézkedett az adóbevallások meghosszabbítása iránt. A miniszter rendelete szerint az áprilisi folyamán beadott vallomások kellő időben érkezetteknek tekintetnek. Vallomást adni tartozik, akinek jövedelme több tízezer koronánál s ingatlana nagyobb értékű 50000 koronánál.

Amerika háboru előtt áll

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A legutóbbi minisztertanácsban az általános benyomás az volt, hogy Amerika a Németországgal való háboruja előtt áll. A hivatalos magyarázat szerint Amerikának nem volt más hivatásos útja a konfliktusból.

Az orosz tűzéréség tevékenysége növekedett

Keleti harctér. Budapest, március 31. (Hivatalos.) Nehány szakaszon, különösen a Sztara Stochod-Zlota Lipa mentén növekedett az orosz tűzéréség harci tevékenysége. Az állásunkba benyomuló portyázó osztagokat visszavertük. Vidsitől délre a Novogrodektől északkeletre sikeres vállalkozásaink voltak. Több erődházat felrobbantottunk, 75 foglyot és 5 aknavetőt szállítottunk be.

Arcó városát ismét lötték az olaszok.

Olasz harctér. Budapest, március 31. (Hivatalos.) Rohamcsapataink és felderítő osztagaink sikeres vállalkozásai következtében a legutóbbi két éjszaka a tengeremelléki arcvonal egyes helyein élénkebb volt a harci tevékenység. Csapatunk 25 foglyot, 1 géppuskát szállítottak be. Az olaszoknak Jaminától nyugatra és Bigliatól délre megkísérelt támadásai tűzünkben megfiúsultak.

Arcót újból lötték és az evangélikus templomot erősen megromgálták.

Délkeleti harctér. Budapest, március 31. (Hivatalos.) Jelentősebb esemény nem volt. Höfer.

A bécsi amerikai nagykövet Washingtonba utazik.

Az utazás célja: látogatás.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Penfield itteni amerikai nagykövet felelőségével és a szolgaszemélyzet egy részével rövid látogatásra Washingtonba utazik. Ez utazásával a nagykövet Lansing kérésének tesz eleget, aki fontos okokból kívánja megjelenését, hogy a háborúval összefüggő nagy kérdésekben meghallgassa felvilágosításait.

A bécsi amerikai nagykövet utazásának célja

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Wiener Allg. Zeitung írja: *Félreértések elkerülése végett szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy az Egyesült-Államok nagykövetének utazása nem jelent változást Ausztria-Magyarország és az Unió viszonyában. A diplomáciai viszony az utazással nem szakadt meg s a nagykövet három hónap múlva vissza fog térni.*

Ellenséges ágyutüz az angol partok közelében.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol admirális jelenti: Március 29-én éjjel Lovestoftól néhány mértföldnyire a tengerrel ágyutüz volt hallható. Orhajóink teljes gőzzel azonnal kifutottak, de ellenséget, mely időközben elmenekülhetett, nem találtak.

Buchananat visszahívják.

Utóda: Asquith bukott miniszterelnök.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Buchanan pétervári angol nagykövetet, aki legutóbbi szereplésével nem mindenben váltotta be a hozzáfűzött reményeket, legközelebb visszahívják. Utóda: Asquith volt miniszterelnök.

Pénzüntézetek egyesülése Biharmegyében.

Minél jobban érezzük a béke közeledését, minél erősebben kap meg bennünket a végy, hogy a borzalmas világháború után újból a békés munkához fogjunk: annál hangosabban követeljük már most az elfövéendő új nagy és dolgos korszak előkészítését.

Ez az előkészítés azonban nemcsak az államra, hanem a társadalomra és ennek különféle ágaira is vár. Első sorban kötelessége pedig megtenni mindent a béke felérendülő munkájának megvalósítására a közgazdasági faktoroknak, mert hiszen világos, hogy az új magyar háza felépítése minde nélkülözött pénzkérdés.

Tőkére van szükség, még pedig nemcsak egy centrumban, hanem az ország minden részében. Tőkekonzentráció kell, de nem egy pár tözsterre alakulás formájában, hanem olyképen, hogy mindenütt erősödjének és ismonejjanak azok a szervek, amelyek egy-egy vidék közgazdasági fejlődésére és boldogulására döntő befolyással vannak.

A tőkét a háború egyfűvé hozta, soha nem képzelt mértékben felhalmozta. Ez a tőke most télenél és kamatozatlanul szunynyad, mert a tőke természetében rejlik, hogy érvényesülését, kamatozási lehetőséget keres, bizonyos, hogy a háború végeztével az a folyamat azonnal megindul és nekünk arra kell törekednünk, hogy a folyamat irányát és megjelenésének formáit már most meg szabni igyekezzünk.

Ennek a törekvésnek legszerencsésebb megnyilatkozása a vidéki kisebb intézetek tőkében való megerősítése. A vidéki intézetek eddig izoláltan dolgoztak s éppen ezért ki is voltak téve a közgazdasági jégesők pusztításának vagy a közgazdasági rekkenő hőség mindent elapasztó téllenségének. A háború után azonban úgy kell barendszkedniök, hogy minden eshetőség esetében megállják helyüket, dolgozzanak, termeljenek, részvényük jövedelmezők legyenek.

Est a célt feltétlen határozottsággal eléri akkor, ha a háború után reánk zuduló nagy feladatok elé tőkében meggyarapodva mennek. Hogy pedig az egy természetes közgazdasági törvény, mi sem bizonyítja jobban, hogy már ily irányban meg is kezdődött Biharmegyében is a kisebb intézetek tökélerősítésének nagy munkája, amely a centrális tőkefelhalmozás helyett decentralizálja a pénzt és eljuttatja a vidék olyan intézeteihez amelyek eddigi korrek és szolid működésükkel erre érdemeseknek bizonyultak. A vidéki intézetek fusiót keresnek hatalmasabb intézetekkel, hogy így munkakörüket, megfelelő tőke állván rendelkezésükre, kihasználják, az ipar, kereskedelem és mezőgazdasági termelés munkájában részt vegyenek és ezzel úgy a maguk, mint az érdekelte vidék javát szolgálhassák.

Ezen a téren elsőnek jelentkezik a Belényesi Takarékpénztár. Biharmegyének ez a kitűnő renoiméje és egyik legrégebbi intézete, amely abból a célból, hogy esilárdan és eredményesen szolgálhassa részvényesek és Belényes vidékének a háború után felmerülő közgazdasági érdekeit, fusiót létesít az Egyesült Bank és Takarékpénztárral

Nagyvárad, e tekintélyes, legnagyobb tőkétű intézetével.

E fusió útján a Belényesi Takarékpénztár olyan tőkét bocsátja Biharmegye kereskedelmi, ipari, erdő és mezőgazdasági értékekben oly dus körzetének rendelkezésére, amely termékenyítő hatásában új korszakot fog a vidéken életre szólitani.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár, amely nagyszabású vidéki hálózatának kiépítését kezdi meg ezzel, kétségkívül új perspektívát nyit nemcsak arra nézve, hogy miként kell felfognia egy igazán nagy és jól vesetett intézetnek a maga hivalását, hanem azzal is, hogy megjelölte a módját a vármegyei közgazdasági élet friss átszervezésének, az egészséges és termékeny pénzüntézet megújulásának, amely az eddigi ingatag, homokra épített kis vidéki bankok helyére tökélerős, reálisán dolgozó és minden várákosást kielégítő vidéki pénzüntézeteket állít.

Nagyváradai gyermekek Érdélgért.

Gróf Széchenyi Miklós püspök és dr. Cziffra Kálmán főispán az újvárosi polgári leányiskola akciója mellett.

Megindul Erdély felé a szeretet és könyörületesség gyermek hadserege, az élén halad Magyarország új királynője, a szépséges Zita királyasszony, az első vonalban ott haladnak a nagyváradai leányok is, köztük az újvárosi közs. polg. leányiskola növendékei. Ennek az intézetnek a tanteszulete ösv. Beleznay Antalné igazgatónő vezetésével határozta el az országban legelőször, hogy az oláh betörés következtében elpusztult ardélyi otthonok újjáépítéséhez minden boldog magyar gyermek járuljon hozzá egy téglával.

Esért a Zita királyné védnöksége alatt álló Pro Transsylvania mozgalom javára az intézet növendékeinek közreműködése mellett, nagyszabású hazafias ünnepsélyt rendez április 15 én a Katholikus Kör dísztermében. Ezzel az ünnepsélyvel példát viván adni az intézet az összes magyar iskoláknak, ezért olyan műsort állított össze, amely jelentőségében túlnövi a szokásos iskolai ünnepségek kereteit.

Az iskola igazgatónője felkérte védnökiül a nagyváradai társadalom előkelőségeit. Eddig gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., lat. szert. megyéspüspök, dr. Cziffra Kálmán főispán és dr. Thury László iskolaszéki elnök a legnagyobb készséggel fogadták el a nemes célu akció védnökségét és ígérték meg, hogy minden lehető módon elő fogják segíteni a nemes célu ünnepsély sikerét.

Az ünnepsély teljes műsorát még nem árulhatjuk el. Most csak az egyik műsoraszámról kívánunk megemlékezni: a svéd és dán tornamutatóványokról, amelyeket az intézet növendékei teljes, modera női tornadresszben fognak bemutatni. Azokat a mutatóványokat fogja a közönség megismerni, amelyekkel a dán lányok a stockholmi olimpiádon megnyerték az első díjat, a nagy aranyérmét. És a pont azt jelenti, az ünnepsély gazdag műsorában, hogy az intézet tel-

jes harmóniát akar teremteni a növendékek testi és szellemi fejlődésében.

A város egész társadalma a legnagyobb érdeklődéssel várja az ünnepsélyt, amelynek részletes műsorát ismertetni fogjuk.

Brassó város a királynak ajándékozta a töresvári várat.

Brassó város december 28 iki rendkívüli képviselőtestületi közgyűlésén a város közönségének képviselői egyhangu lelkesedéssel a magyar királynak ajándékozták a híres töresvári várat, amely alapításának első háromszáz esztendőjében is mindig a magyar királyok tulajdona volt. Brassó város ezen hődelatteljes ajándékával a hálóját akarta leróli a fiatal uralkodóval szemben, akinek trónörökös korában, mint hadvezérnek olyan jelentékeny része volt Erdély és így közvetve Brassó felszabadításában az oláh uralom alól.

A töresvári várat, amint ezt annak idején Schnell Károly dr. polgármester a Brassói Lapok munkatársának elmondta, — az Erdélyben megtelepülő német lovagrend építtette 1212 ben és az egészen 1498-ig a magyar királyok birtokában volt. Ekkor II. Ulászló elzálogosította azt Brassó városának. A zálogkölcsön apránként 50 ezer forintra emelkedett és miután a vár kiváltására nem került a sor, 1651-ben II. Rákóczi Ferenc fejedelem Töresvár várát a körölte fekvő hatalmas erdőszékekkel együtt törvény útján Brassó város tulajdonába engedte át. Azóta a vár a város tulajdonában is maradt a mai napig.

Tisza István gróf miniszterelnök a következő leiratot intézte Mikes Zsigmond gróf főispánhoz:

Méltóságos gróf Főispán ur!

U. császári és apostoli királyi Felsége folyó évi március hó 14 én kelt legfelső elhatározásával a megkoronáztatása alkalmából Brassó r. t. város képviselőtestülete által hűségének és ragaszkodásának jelölül felajánlott töresvári kastélyt, mint Magyarország mindenkori királyának szánt ajándékot örömmel és szívélyes köszönettel legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

Addig is, amíg az ajándék átvétele tárgyában intézkedés történhetnék, hivatkozással folyó évi január hó 15-én 106. szám alatt kelt felterjesztésére, felkérem Méltóságodat, hogy U. császári és apostoli királyi Felsége ezen legfelső elhatározását örvsadates tudomásul Brassó r. t. város képviselőtestületével közölni sziveskedjék.
Budape t, 1917 március hó 22 én.

Tisza.

A város teljesen restaurálva bocsátja a várat öfelsége tulajdonába. A körülötte levő óriási kiterjedésű erdőszékek a legideálisabb vadászterületek közé tartoznak, amelyeknek ritka specialitásuk a fajdkakas. A várkastély, a legpompásabb vadászkastélynak is beválik és a városnak gondja lesz rá, hogy a Felség örömeit is lelje benne.

* **Aszódi Kossuth utcai üzletben:** 1 nagy üveg Oroszhal 90—100 drbig 12 kor, darabszámra 20 fillér. — 1 kiló csokoládé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom konyak 13 korona. Raktáron: rum, likörök, szilvárium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

A második városi étkező.

Ma, április 1-én nyitják meg.

Mától kezdve ismét egy nagyjelentőségű szociális intézménnyel gazdagabb lesz Nagyvárad. Ma nyitják meg a második városi konyha.

Az első városi konyhát körülbelül egy évvel ezelőtt nyitotta meg a város Köröztető utca a szegény emberek részére, ahol 80 fillért két tál ételből álló jó ebédet szolgáltatnak ki. Most már naponta több mint 600 adag ebédet szolgáltatnak ki részint ottani elfogyasztásra, részint elvitelre. Nagyon hézagpótlóan bizonyult ez a gyorsan népszerűvé vált városi intézmény, mert főleg olyanok jutnak naponta jó, tápláló ebédhez, akik a mostani megfizethetetlen vendéglői árak mellett hetenkint egyszer aligha jutnának, hiszen ma alig 3-4 deka husból álló villásreggelinek felszolgálatáért kispörköltnek 1 K 20 fillér az ára.

Az első városi konyhának ez a sikere és jótékony hatása arra bírta Lukács Ödön főjegyzőt, Nagyvárad város közéletvezetésének busgó és szerencsés kezű vezetőjét, hogy egy második városi konyhát is állít fel, amely a polgári családok, a kisebb tisztviselők, szőlő- és kisebb anyagi javakkal rendelkező közép- és alsóközélszintűek részére szolgáló étkezési helyként és a községi előállítás folytán olcsó és jó ebéddel.

Az új városi konyha ma nyitják meg a Nagyhíd mellett levő Háromrózsa épületében, amely a város tulajdona. Lukács Ödön főjegyző praktikus gondolkodása a hely megválasztásában is igen helyesen nyilatkozott meg; jó központban és nagyforgalmu helyen van.

Tegnap meglátogattuk a már teljesen berendezett helyiséget, ahol már erős munka folyt, hogy minden akadály nélkül megkezdhesse működését a kiválóan szociális intézmény.

A volt Turóczy féle üzlethelyiségben lesz a 3 tál étel kiszolgálására való első osztály. A tágas, tiszta helyiségben tegnap már fel voltak terítve az asztalok; mintegy 40-50 terítéket szolgáltatnak ki egyszerre.

A mellette levő egy egy szobában szolgáltatják ki a két tál és az egy tál ételből álló ebédet.

A tágas konyhában nagy takaréktüzhelyek, kősi, nagy edények vannak szépen elrendezve.

A mai ebédhez készen állottak a tortalapok, amelyeket csak töltelékkel kell összerakni.

A városi étkező vezetésének nagy feladatát Tátray Kálmánúrnó vállalta el, aki gondosan ügyel fel minderre.

Tíz-tizenöt éves leányok már tegnap gyúrták a hátfői lobbenólvesszes a tésztát.

A ma, vasárnap 3 fogásos első ebéd ételapja a következő: hadigulyás leves, savanyú káposzta főzelék sertés pascsenyével és városi torta.

A 3 tálas ebéd ára 1 K 80 f., a két tálas (leves, főzelék hússal) 1 K 20 f., az egy tálas (leves, főzelék, hús nélkül) 60 fillér.

Lukács Ödön főjegyző kijelentette, hogy mindent meg kell adni, ami szükséges ahhoz, hogy izletes és tápláló ételket szolgál-

tassanak és Lukács Ödön szavát be is váltja.

Az igazságügyi alkalmazottak szervezkedése.

Azok a nehézségek, amelyek a háborúval járó rendkívüli viszonyok következtében a polgári lakosságra általában, de mindenképp a fix fizetéssel ellátott tisztviselőkre és a megélhetés tekintetében nehezebbek a melyek súlyos a háború előhaladásával mind inkább fokozódik, a nagyváradai bírákat, ügyészeket és a többi igazságügyi alkalmazottakat is szervezkedésre indítják.

A mozgalomnak az igazságügyminiszter adta meg az impulzust, aki szintén az alkalmazottak tömörülésében, úgynevezett beszerzési csoportok alakulásában látja a legelőrelvontabb módot a folyvást súlyosbodó megélhetési gondok csökkentésére, s aki az igazságügyi alkalmazottak beszerzési csoportjainak a közszükségleti cikkek tömeges beszerzésére irányuló törekvéseit több irányban a maga részéről is támogatni kívánja.

A mozgalomba bevonják a nyugdíjas igazságügyi alkalmazottakat is.

A szervezkedés első aktsza a folyó évi április hó 4-én szerdán délután 4 órakor fog lefolyni, a mikorra a kir. ítélőtábla elnöke és a kir. főügyész az összes igazságügyi alkalmazottakat és nyugdíjasokat a kir. ítélőtábla első emeleti tanácstermébe értekezletre hívták össze.

HADI GYORSVONAT Budapest-Nagyvárad között.

A máv. budapest-nagyvárad vonalán a mai nappal forgalomba kerül a régi 501. és 502. számú gyorsvonatpár Budapest és Kolozsvár között, azonban ebben nem lesz nagy előny, mert tulajdonképpen katonai gyorsvonat lesz, amelyen csak 2 gyorsvasuti kocsi szolgál a polgári közönség utasítására. Ezt is csak akkor bocsátják a polgári utasok rendelkezésére, ha nem foglalják le katonai utasok.

Ehhez képest a nagyvárad állomáson csak az üres helyekre adnak ki menetjegyeket. Elképzelhető, hogy mire ez a vonat Nagyváradra érkezik akár Kolozsvárról, akár Budapestről, már el lesznek foglalva a két kocsiiban a helyek, legfeljebb a ki leszáll, azoknak a helye üresedik meg.

Az egyik vonst április 1-én, ma indul először Budapestről este 9 óra 35 perckor és éjjel 2 órakor érkezik Nagyváradra s folytatja útját Kolozsvárig, ahova reggel 5 óra 47 perckor érkezik.

Az ellen vonsta április 2-án megy Budapest felé; Kolozsvárról indul este 10 óra 54 perckor s április 3-án éjjeli 2 órakor érkezik Nagyváradra s 5 perccel megállás után folytatja útját Budapestre, ahova 3-án reggel 7 óra 20 perckor érkezik meg.

Az esetleges üres helyeket, mivel Kolozsvárról Nagyváradig, illetve Budapestig valamint az ellenvonatnál Budapestől Nagyváradig illetve Kolozsvárig a közbeszű állomásokon nem vesznek fel utasokat, tele-

foron közik előre a nagyvárad állomással, hogy a kiadóúti jegyek számáról tájékozva legyenek.

Kapcsolatosan beszéljük, hogy a budapesti keleti pályaudvarról eddig délután 6 óra 15 perckor Nagyvárad felé induló eseményvonat délután 5 óra 10 perckor indul ezután.

Mit árul a város?

Tudatom a város közönségével, hogy a huszári ünnepekre való tekintettel a liszt árát április 5-től 11-ig tartó időre szóló szelvényekre a:

1. a nullás és főzölisztből a régi adagot, vagyis személyenként: 25 deka főzölisztet és 40 deka nulláslisztet,
2. személyenként 10 deka busadarát,
3. családonként 20 deka borsót és 25 deka árpagyöngyöt.

Ezek az árak az április 5-től 11-ig szóló szelvényre már 1917 április hó 4-től szerdától kezdődőleg megvásárolhatók.

Együttal tudatom, hogy az összes hatósági liszt, valamint a városi fűszerüzletben a következő árak kaphatók:

- a) városi lisztüzletben: busakenyér-liszt 1 kg. 50 fill., főzöliszt 1 kg. 70 fill., nullásliszt 1 kg. 106 K, busadara 1 kg. 106 K, tengeriliszt 1 kg. 70 fill., tengeridara 1 kg. 70 fill., köles 1 kg. 140 K, tojás 30 fill., cukor (kocsa) 1 kg. 130 K, cukor (kristály) 1 kg. 124 K, cukorliszt 1 kg. 126 K, zab 1 kg. 80 fill., só 1 kg. 33 fill., dió 1 kg. 4 K, kávé 1 kg. 12 K.

- b) városi fűszerüzletben: Emmentáli sajt 1 kiló 1050. Gouda sajt 45 százalék 1 kiló 1070. Silva 1 kiló 8. Szilva 1 kiló 370. Max 1 kiló 520. Dó 1 kiló 4. Pótkávé 1 kiló 420. Ciganc 1 üveg 11 korona.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

Modern csirkefogás.

A csirkefogás nem új mesterség, üsdők-től fogva üzik már ezt a sportot egyes mozgékony testalkatú emberek. Csirkefogók mindig voltak és mindig lesznek tágabb és szűkebb értelemben.

A mai kor szoros értelmében vett csirkefogói a moderna technika vívmányait használnak fel arra, hogy hasznos kereseti forrásuk ki ne apadjék. A ketréfalétrésnek esszenciális bajnokai voltak és vannak, akik ezesebbnél ezesebb eszközöket (sajtalan és fűsméklili) találnak ki a siker biztosítása érdekében.

A csirkefogás történetét most egy újabb adatot könyveltek el a rendőrség által vezetett bűnlajstromba. A módszer nem egészen új, de már régen nem volt divatban. Moesnában ezt a módszert kapták fel Nagyváradon a hivatásos csirkefogók.

Kiszemelik azokat az udvarokat, ahol az aprójezség szabadjára jár-kei. Bemennek; s a csirke laktól kifelé egészen a kapuig bizonyos távolságokban tengerit szórnak el. A csirkek és más aprójezségek kapva-kapnak a ritka eseményen és csipegetve, nyugodtan követik a tengeriszemekből megalkotott Ariadne fonalát. A tolvaj már a kapuba elbujva vár a léprecsalt zsákmányra, ott felkapja és elszalad vele.

A rendőrségnek most sikerült egy ilyen veszedelmes csirkefogónőt elfognia, aki egész garmada aprójezséget lopott össze ilyen módon.

Általános sztrájk Spanyolországban.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Temp jelenté Madridból: Spanyolországban a munkások vasárnapra általános sztrájkot hirdettek. Más genfi táviratok szerint az általános sztrájkot elhalasztották, az elhalasztást a párisi lapok a spanyol kormány erélyes katonai intézkedések tulajdonítják.

Elfogató parancs a sztrájk hirdetői ellen.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Saracossa és Bisskaja városok képviselői ellen, akik az általános sztrájkra vonatkozó felhívást aláírták, de akik Madridból eltávoztak: a kormány elfogatói parancsot bocsátott ki.

Tolstoj szelleme — békét követelnek a parasztok.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Tolstoj gróf paraszti kolóniájának bizottsága a kormányhoz javaslatot intézett, amelyben a háborús mosdulatok azonnali megszüntetését és a békétárgyalások azonnali megkezdését követelik.

Elsülyesztett páncéloscirkáló és torpedóromboló.

Budapest, március 31. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Pothusz francia páncéloscirkálót és az Arhale torpedórombolót német tengeralattjáró elsülyesztette.

..HIREK..

Virágvasárnap.

Oh, milyen mélyen emberi ünnep!

Hízogó pálma, hangos hosszánna,
Üdvözlégy Krisztus, zaidók királya!
Eljött a pásas, eljött az óra
Abrahám álma válik valóra.
Üdvözlégy fölkeint, tiéd ez ország,
Tiéd a szívek, kik sirnak Hozzád!

Oh milyen mélyen emberi ünnep,
Üres hívás a szelíd szóra
Szent öröm helyett könnyeket áltat.

Virágvasárnap
Éltünk szimbóluma, tanultam tőled.

Tündér álmal bohó szívemnek
Pálma, hosszánna Isten veletek!
Eljön a Husvét, eljön az óra
Éltem vágya válhat valóra,
Kittárt karjával int a Golgota
Egy a dicsőség: véres bibora!

Éltünk szimbóluma tanultam tőled:
A mi harunkban egy dicsőség van:
Kereszthalála a fáradt hőnek.

Cseőr Lajos.

Virágvasárnap ünnepe.

E napon vonult be a nagy király, a jövő századok királya a béke fejedelme az Üdvözlő a szent városba Jeruzsálembe. Több ezer éves jóslatok teljesültek be a napon ezzel a dicsőséges bevonulással. Magvalósult a próféták látomása a Messiás király-

ról, a lelkek országának hatalmas u altodójáról, akinek országolása végtelen. Hosszánát kiáltottak neki Jeruzsálem utcsin, mert különben a kövek szólaltak volna meg. Pálmaágakkal szórják tele utját a ruháikat terítették az utra lábai elé. Tudták s az emberek mindannyian azt, hogy Jézus a lelkek királya, országa, az eszmék birodalma, ahol Jézus uralma megdönthetetlen, örök. Vagy talán csak nemzetük megszabadítóját látták benne. Pedig Jézus az emberiség megszabadítója s minden remzedéke. Ezzel a diadalmennettel kezdődik a nagyhét meg-rázó története, mely egy másik diadalmennettel végződik, ahol Jézus diadalmas zászlaját viszi elől: a keresztes s így halad tántorgó léptekkel a Golgota felé.

A mai napon az egyház barkát szentel a Jézus lábai elé szórt pálmágra emlékezve. A székesegyházban és a plebánia-templomokban ünnepi istentiszteletek lesznek a szokott időben s a mise alatt a pasztót éneklék Krisztus kinszevedéséről.

* **Virágvasárnap a templomokban** Ma Virágvasárnap, a székesegyházban és a plebánia templomokban az istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 órákor szentbeszéd és szentmise, délelőtti 9 órákor ünnepélyes szentmise, délelőtti negyed 12 órákor csendesmise; délután 3 órákor vécsernye, negyed 4 órákor szentkeresztuti ájtatosság; — a váradi olasz plebánia templomban: reggel 7 órákor, 8 órákor szentmise, délelőtti 9 órákor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtti fél 12 órákor szentmise; délután 3 órákor litánia, este fél 7 órákor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órákor csendesmise, 8 órákor prédikáció és fél 9 órákor a tanulók miséje, délelőtti 9 órákor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órákor szentmise; —

délután 3 órákor litánia, este 6 órákor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a váradi velencei plebánia templomban: reggel 8 órákor szentmise, reggel 9 órákor ünnepi szentmise és szentbeszéd; délután 3 órákor szentkeresztutjárás, — este 6 órákor prédikáció és háborus ájtatosság. — Az összes templomokban reggel barkasszentelés és Passió.

* **Egyházmegyei hírek.** Penner Antal bethlentelepi segédlelkész fővárosi hitoktatóvá nevezetett ki. — Mordavszky József visszatért a katonalelkészi szolgálataiból s szilágysomlyai segédlelkész lett.

* **Feltámadáskor az ablakok kivilágítása elmarad.** Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök legutóbb kiadott közlivelében intézkedett, hogy az egyházi szertartásoknál a lelkészek a legnagyobb takarékoságot gyakorolják a gyertya fogyasztásában. A nagy héten a szent sírcél csak az Oltárszentség előtt fognak gyertyák égni, de itt se több négynél. A feltámadási körmenet alkalmából az utcákon az ablakok kivilágítása egészen elmarad.

* **A király válasza a püspöki ker hódolatára.** A magyar püspöki kar, amely az új király megkoronázása óta a múlt héten gyűlt össze először tanácskozássra, hódoló táviratot nyújtott az uralkodóhoz. Erre a hódoló táviratra a larenburgi kastélyból az slábbi válasz érkezett dr Csernoch János bíboros-hercegprímáshoz: „A tanácskozássra egybegyűlt magyar katolikus püspöki kernak humenenciád által tolmácsolt hódolatát élnék megelégedéssel fogadtam. Szívvel jövő köszönetet mondok hagyományos királyi érzelmeikért és a reám Isten áldását és fegyversimre a végleges győzelmet esdő imáikért. *Károly*”.

* **Uj kanonok.** A király a kultuszminiszter előterjesztésére a Jedlicskai Pál házával nemrég megörösedett esztergomi prelátnak-kanonokságra dr Leopold Antal, a hercegprímás irodalgaigazgatóját nevezte ki. A király kegyének eme kitüntetés megnyilatkozása, hogy 37 éves korában esztergomi főképtalan tagjává lön, elismerése kiváló érdemeinek és ritka nagy munkásságának.

* **A Kath. Növédő Egyesület böjti konferenciájai.** A Nagyváradú Kath. Növédő egyesület kétszeresen átérve a lelki erőnek és egyensúlynak szükségét, böjti konferenciákat rendez az urholágyk városára, amelyeket Szilágyi Dózsa premonstratár mond az Orsolyák intézetének diástermében a következő időrendben:

Április 1 én (vasárnap) délután fél 6 órákor bevezető beszéd.

A többi beszéd április 2., 3. és 4. napokon, mind a három napon délelőtti háromnegyed 10 órákor és délután fél 6 órákor lesz.

Április 5 én, nagyöntörtökön reggel 8 órákor a záró beszéd, szentmise és köztársaság az Orsolya zárdá kápolnájában.

A konferenciákon csak hölgyek jelenhetnek meg. Mindenkit szívesen látunk. Pontos megjelenést kérnek.

* **Madarak és fák napja.** Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök úgy intézkedett, hogy a joghatósága alá tartozó lakóhelyekben az idén is tartassék meg a madarak és fák napját a tanítók a gyermekekkel. Az ünnepély napját a megyei közigazgatási bizottságok állapítják meg. Az ünnepély lefolyásáról jelentést kell tenni a tanfelügyelőnek.

* Amnesztia negyvenezer elítélteknek. A király koronázása alkalmával az elítéltek egy részének büntetését adott. A törvényszékek hivatalból terjesztették fel azoknak az elítélteknek névsorát, akik a megjelölt bünteslekményekért lévén elítélve, büntetésre tartózkodnak igényt. Ezeknek száma negyvenezer. Legtöbb esik a budapesti és pestvidéki törvényszékre. Ezenkívül még magánkérvényben is kérhetnek némely elítéltek amnesztiát. Ezek száma is több ezer lett. A király már elintézte a felterjesztett javaslatokat. Valamennyinek megkegyelmesített.

* A napi lisztadag egységes megállapítása. Az Országos Közelmezési Hivatal elnöke leiratot intézett a városokhoz s így Nagyvárad városához is, amely szerint tudomással bír arról, hogy a lisztállítás a törvényhatósági városokban nem egyforma, holott a megélhetési viszonyok szükséglete nagyjában egyforma. Az országos hivatal most értesíti a városot, hogy a lisztkiszolgáltatást egységesen szabályozza s intézkedik, hogy a lisztkiszolgáltatás rendkívüli korlátozott voltán szoros mennyiségre szorítsassék le, amennyi még feltétlenül biztosítható. Ezért a napi lisztadag maximumának határát április hó 1-től 200 grammra állapítja meg. Ha ebből a polgármester megtekert valamit, arról jelentés teendő. — Ahol már eddig is kevesebb volt a kiszolgáltattott napi lisztadag, az több fogyasztásra nem nyújt támogatást. Nagyváradon már is leállították a 200 gramm napi adagot.

* A Kath. Népszövetség mai vetítő estéje. A Kath. Népszövetség rendkívüli érdekes vetítő előadást rendez március 5-én 6 órakor a Kath. Körben. Az estély műsora a következő:

- Összekó bosszúja. (dráma.)
- Háborus híradó. (term.)
- Jóhó is megárt a sok. (vígjáték.)
- Chatsanogis. (látvány.)
- A boldogság felé. (dráma.)
- Maxi első randevója. (hum.)
- Egyptom. (természetes.)

* Állami támogatás a jegyzői nyugdíjalapnak. A községi és körfelügyezők országos központi egyesülete tegnap átiratot intézett Bihar megye alispáni hivatalához, amelyben közli, hogy a vármegyeyel jegyzői nyugdíjalapok egyesítése és állami támogatása iránt országos akciókat szándékozik indítani. Az egyesület nevében Morvay János elnök azt a kérést intézi az alispánhoz, hogy az akció megindításához szükséges megyei jegyzői nyugdíj szabályrendelet egy példányát küldje meg címére.

* Bihar megye a rokkantakért és hadiárvakért. A rokkantak és hadiárvak támogatása érdekében folyó nagyarában társadalmi munkát új szervezet létesítésével egységes irányba akarja terelni a kormány, ezért elrendelte, hogy minden törvényhatóság a területén „hadigondozó” szervezetet létesítsen. A mozgalmat Bihar megyében dr. Miskolczy Ferenc főispán vezeti, aki az egységes megyei szervezet létesítése céljából már meg is tette az intézkedéseket a hadigondozók összehívására és megalkotta a hadigondozókat összehívó járási bizottságokat.

* A beteg katonák husvétjára. Iványi Istvánnak 4 koronát küldött szerkesztőségünkbe a beteg katonák husvétjára. Rendeltesét helyére juttatjuk.

* A hadbavonult vádlottak elleni eljárást felfüggesztették. Budapestről jelentik: Az igazságügyminiszter valamennyi ügyösséghöz intézett rendelkezést a hadbavonult vádlottak ellen, akik bünteslekményüket 1914 szeptember 20-ika előtt követték el és büntetésük 5 évnél nem nagyobb, elrendelte az eljárás felfüggesztését. Ilyen esetekben a háború után az ügyösségek az ügy megszüntetését is indítványozhatják.

* Vetítőelőadás a Kath. Körben. Kedden, április 3-án a nagyváradai Katolikus Körben dr. Némethy Gyula tb. kanonok tart előadást, vetített képek bemutatásával. A király előadó néhai jó királyunkról I. Ferenc Józsefről emlékezik meg s az Ő Felsége temetéséről felvett vetített képek kerülnek vászonra. Az előadás délután kezdődik. A bérletek érvényesek.

* Papp Géza báró — összehírelhetetlen. A képviselőház összehírelhetetlenségi bizottsága 7 szóval 5 ellenében megállapította Papp Géza báró összehírelhetetlenségét.

* A Kath. Köri dalárda igen tisztelt tagjait kérem. szíveskedjenek április 2-án, hétfőn este 6 órakor a Kath. Köri Szent László termében egy rövid próbára egybejönni. Resch Mihály stánekgyházi karagy.

* A kék gálic a szőlősgazdáknak. A város tanácsa tudatja a szőlő birtokossággal, hogy ezuttal két holdankint öt kilogramm kékgyöngyöt ad ki. Kilogrammonként az átvételnél fizetendő 4 korona 20 fillérel számolva. A kiosztás április hó 3-4 és 5-ik napján történik a „Biharmegyei Gazdasági Egyesület” Bonyitáshelyi helyiségében. Első napon a hét holdas és ennél nagyobb birtokokok jelentkezhetnek, míg a második és 3-ik napon a hét holdas vagy ennél kisebb gazdák. A nagyobb birtokok a kékgyöngy átvételére záskot, vagy edényt hozzanak, a kisebbek azt papírszekrénybe csomagolva kapják meg. A jelzett napon tul kétkövet nem lehet. Nagyvárad, 1917. évi március 31. A város tanácsa.

* A Népszövetségi csoportvezetőket értesítjük, hogy a f. 67 II. k. sz. füzet megérkezett, szíveskedjenek átvenni a Népszövetség gondnokától. A III. k. füzetet már csak azok kapják meg, kik a folyó évre a tagsági díjat befizették. A Népszövetség vezetősége.

* A Belényesi Takarékpénztár egyesülése. Lapunk mai számában közöljük a Belényesi Takarékpénztár részvény-társaságnak meghívóját április 17-én tartandó rendkívüli közgyűlésére vonatkozólag. Ezen közgyűlésen fogja ezen közel ötven év óta fennálló pénzintézet elhatározni piacunk legnagyobb tőkejű pénzintézetével, az Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársasággal leendő egyesülését. A Belényesi Takarékpénztár mint az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. belényesi fiókja fog továbbra mai szervezetének épségben tartásával működni. Miután a Belényesi Takarékpénztár egyesülése az Egyesült Bank és Takarékpénztár alaptörvényének emelését is szükséges teszi, ez utóbbi intézet is legközelebb rendkívüli közgyűlést fog összehívni, mely alkalommal az egyesülés és alaptörvény emelése tárgyában fog határozni.

* Boszniai lekvár a városi boltban. Tudatom a város közönségével, hogy a városi főszertárban (Szent László tér) boszniai szilvalit kapható kilogrammonkénti 3 korona 60 filléres ártan. Nagyvárad, 1918. március hó 31-én. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

* A körös-utcai városi étkező árai. Tudatom a város közönségével, hogy az élelmiszer nehézségei, valamint az élelmiszerek árának emelkedése folytán a Körös-utca 27. sz. alatti hatósági kifizetőben két táll ételből álló ebéd árárt személyenként kenyér nélkül 1 kor. 20 fill., egy táll ételből álló ebéd árárt személyenként kenyér nélkül 60 filléres állapítottam meg. Nagyvárad, 1917. március hó 31-én. Lukács Odón polgármester helyettes.

* A dió ára. Tudatom a város közönségével, hogy a dió kilogrammonkénti maximális árárt 4 koronára szállítottam le. A dió az összes hatósági lisztüzletekben és a városi főszertárakban kapható. Nagyvárad, 1917. március hó 31-én. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

* Az utolsó szerep. (A Vigadó szezonjától.) Ma vasárnap és hétfőn ezen szezon újonsága lesz a Vigadó mozgószínháznak. Egy hatalmas társadalmi dráma főszerepében lép fel Fery Andra, a világ-szerte ismert mozisztárok. A darab „Az utolsó szerep” a filmszezon egyik legnagyobb slágere. De rendkívül érdekes a műsor többi része is. A háborús újonság legújabb száma és egy kacagató bohózat, a „Papi kimenője” egészíti ki a nagyszemű előadást.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után eltűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 korona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszerárban
Zöldfa-utca.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Először ha a megbeszélhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűntet a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utca 7/B. Rimanóczy-palota.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—89.

* Fehérítő krém a nők birtos szőke
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-utca 7/B.

* „Korona szappan-por.” Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőforrás mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegytisztító tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

* A Liszka viz segít a tavaszi szeplő ellen. Bővebbet a hirdetésben.

A Korzó kávéházban

Rörös-utca 1. sz.

minden este Dankó Pali kitünő zenekara hangversenyt tart!

Kitünő kávéházi italok és hidek ételek 5 tekeasztal. Szolid kiszolgálás

Szives pártfogást kér
Özv. Dancs Istvánné
kávés.

SZINHÁZ

Heti műsori

Vasárnap délután: Liliomfi.
Vasárnap este: Gólem.
Hétfő: Gólem.
Kedd: Gólem.
Szerda: Gólem.
Csütörtök: Gólem. (Bérlétszünet)
Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.
Vasárnap délután: Négy a kislány.
Vasárnap este: Mágnás Miska.
Hétfő délután: János Vitéz.
Hétfő este: Három a kislány.

A színház huavétja. A negyhéten, mint edente rendszeren, úgy az idén is Nagypénteken és Nagyszombaton nem tart előadást a térszűlet. Vasárnap délután a kitünő paródia: Négy a kislány tölti be a műsort, este pedig az örök népszerű **Mágnás Miska** kerül színpadra. Hétfőn délután nagy sikerrel tarthat színi előadást Kacsch Pongrácz híres János vitéze, míg este a **Három a kislány**, a bübbájsza Schubert operett lesz játékrönden.

A Gólem — bérlétszünetben. A Gólem e hét csütörtökén bérlétszünetben kerül színpadra.

A Gólem. Kövessy Albert és Virányi Jerő kiünő daljátékát a Gólemet sz eddig elért legelőrékbb hasza- és szjő siker koronázta. Már a múlt hét csütörtökén megrohanta a közönség a színházi pénztárt, úgy hogy két nap alatt a kitűzött mindahárom előadásra elkelték az összes jegyek. Ez kéztette a színhég vezetőségét arra, hogy a jövőhétén, még hétfő, kedd, szerda és csütörtökön is műsoron hagyja a Gólemet, mert igen nagy szökrak a száma, akik a pénztár-csörom miatt nem juthattak eddig jegyekhez.]

Liliomfi. Seigligeri Ede kiünő vígjátéka Liliomfi tölti be vasárnap délután a műsort, amely időpontba a színházban majdnem összes jegyet már elővételben elkelték.

SZERKESZTOI POSTA.

Husvétii számunkra szánt dolgozataikat sziveskedjenek t. munkatársaink kedd estig a szerkesztőségbe beküldeni.

VIGADÓ mozgószínház

Vasárnap, hétfőn
Az utolsó szerep
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

URANIA mozgószínház

Vasárnap, hétfőn
A hatalmas ellenfél
drama 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház

Vasárnap
A gárdista
Balze lovallója 6 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

NYILTTÉR

Olcsó Heti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Likörspohár csiszolt üvegből	—30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	—40
Teáscsésze fehér finom porcellán	—90
Mocacsésze színes finom porcellán	—80
Majolika gyümölcs tányér színezve	—60
Kávészcupor színes finom porcellán	—60
Gyermekcupor színes finom porcellán	—40
Színes festett vizespohár aranyozással	—80
Gyermek fülespohár csiszolt	—30
Evőkanál jó erő fémhől	—60
Vizeskanaló finom csiszolt üvegből	2—
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2—
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2—
Fűszer tartó finom majolika színezve	2—
Virág üvegváza színes díszítéssel	2—
Virág üvegváza színes aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	1—
Virág üvegváza színes üvegből	1—
Virágváza porcellán színes Roccoco	1—
Látépes emlék kávésbögre	1:50
Látépes emlék gyermekbögre	1:50
Szentépes aranyozott kávésbögre	1:50
Szentelt viztartó színes porcellánból	1—
Szentelt viztartó aranyozással	1:50
Szentelt viztartó színes duseranyozással	2—
Szentelt viztartó finom aranyozással	8—
Kávédaráló amerikai patent	7—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	4—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	8—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	2—
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4—
Vizeskészlet színes festett aranyozással	4—
Boroskészlet színes festett aranyozással	4—
Sörök készlet színes festett aranyozással	4—
Likörkészlet színes festett aranyozással	4—
Teáspohár valódi alpaca foglaltal	2—
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5—
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5—
China ezüst gyümölcs állvány színes	10—
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Kávéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12—
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	36—

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** | Felelős szerkesztő: **K. PAPP KÁROLY**

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és sziljázat, kocsizó és igás szerszámok, kocsitülés, lábvédők és szerszámok raktára.

Meghívás.

A Belényesi Takarékpénztár 1917. évi április hó 17 napján délelőtt 11 órákor saját intézeti helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart, melyen való megjelenésre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

Az igazgatóság javaslata és ennek folytán határozathozatal az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. nagyváradai céggel való egyesülése tárgyában.

Belényes, 1917 március hó 24.

Az igazgatóság.

Uj könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közönség beemes tudomására hozni, hogy a Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt Bihar-nyomda r. t. házában egy a mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden e szakmába vágó munkálatokat jutányos árban készítek

Bátorkodom hivatkozni negyed évszázadon keresztül előbb a Lévai cégnél utóbb a Bihar-nyomdánál mint munkavezető eltöltött időmre és kérem azt a sokoldalulag megnyilatkozott bizalmat továbbra is személyemnek átruházni.

Tisztelettel

Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!

Tanuló felvétetik.

Olesón vállalok!

kőműves, eserepező és ács munkát, úgy helyben mint vidéken.

Staharóczky József
Magyar utca 33. sz.

Vas és rézágak

afrikai és lószőrmatracok, amerikai és sudrony-ágybetétek: összehajtott ágak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon szám: 558

Hasábos és vágott**TÜZIFA**

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, kívánatra házhoz szállíthatók.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzbeszalon

NAGYVÁRAD, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. sz. mellett.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás vágott viddre is küldünk. Hestítősokat és javítószokat pontosan elkészítünk. Szilvágyi szobrász művésznőnek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölsönöket törlesztésekre. Előlegat ad érték-papirookra.

Valódi córna Grenadinok, batistok és zefirek a legszébb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Bóthy Ölon-utca 1. szám.
Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.

3138-1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter 104982/1916. III. s. sz. leiratával a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet részben jóváhagyta, és miután a törvényhatósági bizottság március 8-án tartott közgyűlésében meghirdetett, a városi tanács intézkedéséből folyólag vigalmi adónak a kezdése 1917. április 8-án kezdődik.

Miután a városi tanácsból nyert felhatalmazás alapján közlöm a város területén mulattató előadásokat rendező nyilvános jelleggel bíró mulatságok és előadások engedélyesével és a közönséggel, hogy a tényleg mulattató nyilvános jelleggel bíró mulatságok részvevői és belépő jegyek után vigalmi adót fizetni kötelesek és pedig:

ha a belépő díj 60 fillér	2 fillér.
ha a belépő díj 61 f. től 1 K ig terjed	4 "
ha a belépő díj 1-2 K ig terjed	6 "
ha a belépő díj 2-3 "	14 "
ha a belépő díj 3-5 "	30 "
ha a belépő díj 5 K nál magasabb	80 fillér

vigalmi adó fizetendő.

Ez alkalommal közlöm, hogy mindazok az engedélyesek, akik szabályrendelet rendelkezéseit nem tartják és szabályrendelet intézkedésekből következő oly eseteket vagy mulattatót követnek el, mely a városi házi pénztárának megrövidítését okozza, 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Végül közlöm, hogy a városi tanács a vigalmi adó kezelésével Csirják Zsigmond adóhivatali végrehajtot, a szabályrendelet intézkedések ellenőrzésével pedig a rendőrkapitányi hivatalt bízta meg.

Nagyvárad, 1917. évi márcz. 22.

Juricskay Barna s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

NAGYVÁRAD VÁROS**VILLAMOS MŰVE**

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ Felforralása
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a városi közönséget, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
" főzőedények,
" tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja

55.

Főszervező telefonja

55.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékkeliségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy

üzlethelyiség
és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmester-nél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3-ik szám alatt.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

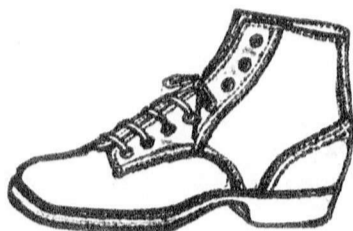
Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 4-63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári árakon:

Nagyság: 25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr	14-40,	16-90,	19-40,	23-80.
Ia Hasított bőr	16-90,	20—,	21-90,	27-50.
Lóbox	18-20,	21-90,	24-40,	29-40.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, menekülttáborok és viszont eladóknak engedményben részesülnek.

Eladó

Ujléta hat árban, kövesdi tag,
50 m. hold szántó
és 2 hold jó szőlő.
Vasutiállomás Vámospércs.
Értekezhetni Debreczen,
Simonyi-ut 16. szám.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Új virágcsarnok

Van szerencsém a mélyen tisztelt
előkelő közönség nagybeesü tudomására adni, hogy Nagyváradon,
Rákóczi-ut Stern-féle házban,
szemben a Széchényi szállodával,
a mai kor kívánalmainak megfelelő

élő- és művirág kereskedést

nyitottam. Naponkint a legszebb
élővirágok, valamint teljesen hű
utánzatu művirágok, délszaki
növények nagy választékban
kaphatók.

Lakodalmi és alkalmi csokrok,
koszorúk izléses kivitelben, jutányos áron

A t. közönség b. pártfogását
kérve vagyok

özv. Fehér Imréné
Rákóczi ut 10.

TELEFON: 15-89.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapított 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
lisztes és gabonaszakokat, ponyvák-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,
szalmaszakok, pokróczok és
takarókat,

gazdasági erős esztrákot és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.
Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes és nem szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 drb ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczserémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)